

ÜÇ AYDIR SÜREGELLEN İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM ARTIŞLARI SONA ERDİ

Seyfettin Gürsel*, Hamza Mutluay**, Mehmet Cem Şahin***

Yönetici Özeti

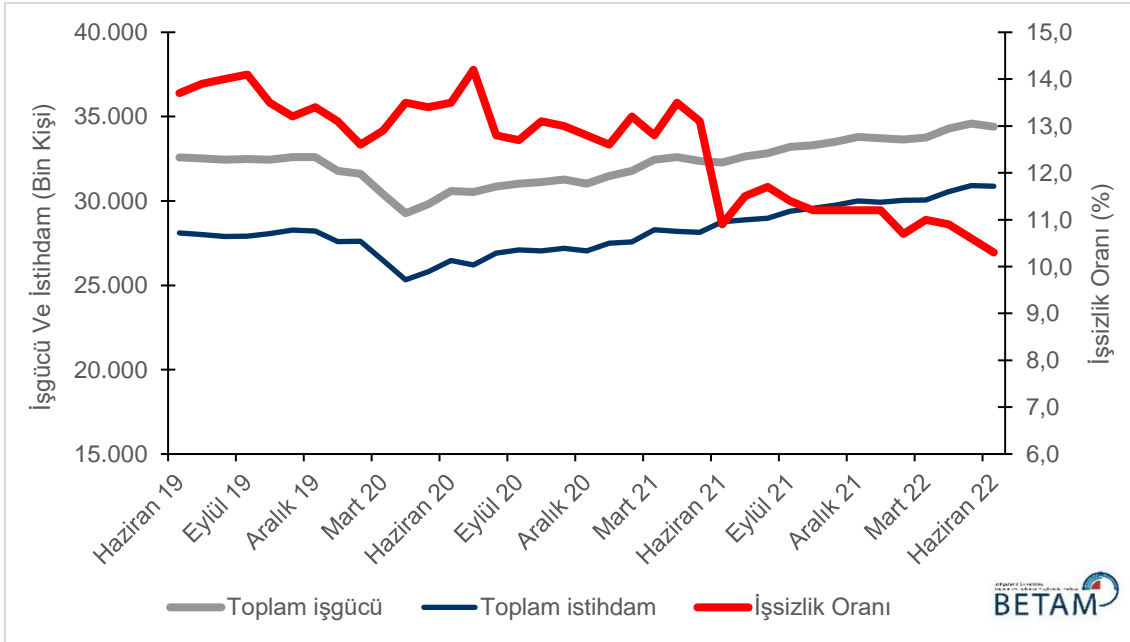
İstihdamda 46 binlik azalış ile birlikte işsiz sayısında 136 binlik azalış işgücünü 182 bin azaltmış, genel işsizlik oranı da Mayıs'tan Haziran'a 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 10,3 seviyesine gerilemiştir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın işsizlik oranı Mayıs'tan Haziran'a istihdamda görülen 19 binlik artışa karşılık işsizlikte 10 binlik artışla birlikte yüzde 13,8'de sabit kalırken, erkek işsizlik oranı istihdamda görülen 65 binlik azalış ve işsizlikte görülen 146 binlik azalış sonucu 0,6 yüzde puan azalarak yüzde 8,5'e düşmüştür. Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı yüzde 5,3'e yükselmiştir.

İstihdam ve işgücünde gerileme

Mevsim etkilerinden arındırılmış aylık verilere göre istihdam edilenlerin sayısı Mayıs'tan Haziran'a 46 bin azalarak 30 milyon 866 bin kişi olarak kaydedilmiş, işsiz sayısı da 136 bin azalarak 3 milyon 541 bine, bunun sonucunda da işgücü 182 bin azalarak 34 milyon 407 bine gerilemiştir (Şekil 1, Tablo 1). Böylece üç aydır süregelen istihdam artışları Haziran'da sona ermiştir. İşsiz sayısı 136 bin azalırken işsizlik oranı Mayıs'tan Haziran'a 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 10,3 seviyesine gerilemiştir. Mayıs işsizlik oranının yüzde 10,9'dan yüzde 10,6'ya revize edildiğini not etmek isteriz.

Şekil 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

** Hamza Mutluay, Betam, Araştırma Görevlisi, hamza.mutluay@eas.bau.edu.tr

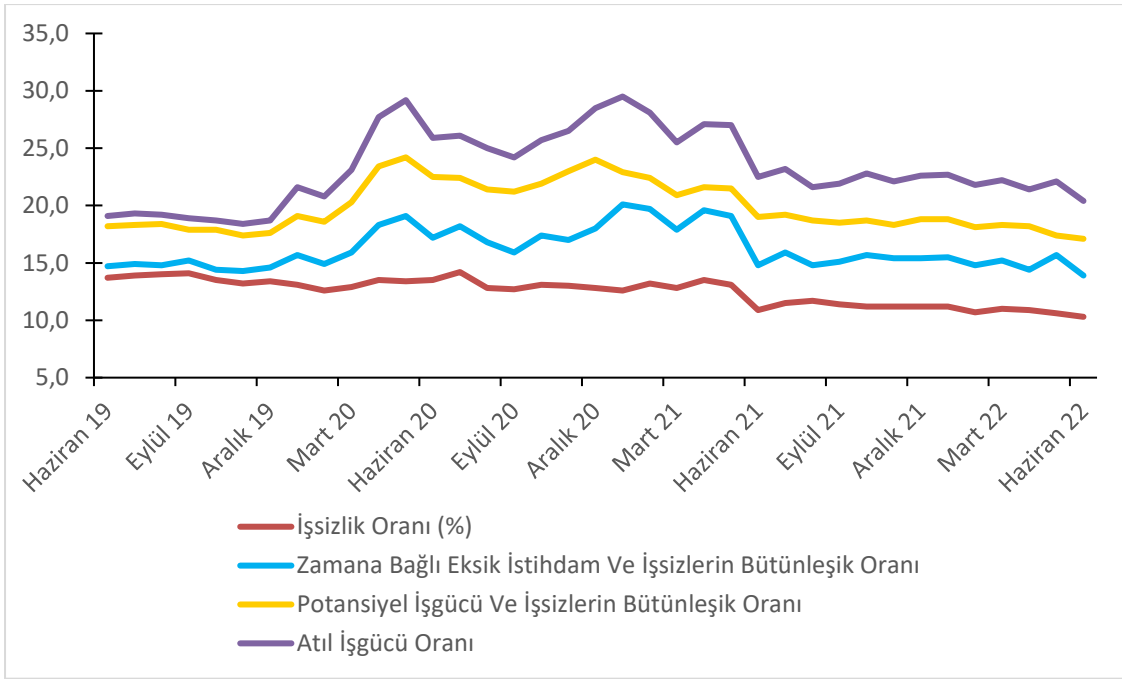
*** Mehmet Cem Şahin, Betam, Araştırma Görevlisi, mehmetcem.sahin@eas.bau.edu.tr

Alternatif işsizlik oranlarındaki gelişmeler

TÜİK tarafından açıklanan alternatif işsizlik oranlarının nasıl hesaplandığı Kutu 1’de açıklanmaktadır. Alternatif işsizlik oranları, işgücü arzından yeterince faydalanılamayan çalışan (zamana bağlı eksik istihdam) ya da işgücü dışına çıkmış ama aslında çalışmak isteyen ve çalışmaya hazır kişileri (potansiyel işgücü) de içermektedir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre “Genel işsizlik oranı” Mayıs’tan Haziran’a 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 10,3 seviyesine gerilerken “potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünleşik oranı” 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 17,1’e düşmüştür. “Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı” ise Nisan’dan Mayıs’a yüzde 14,4’ten yüzde 15,7’ye yükselmiş, Mayıs’tan Haziran’a ise 1,8 yüzde puanlık azalışla yüzde 13,9’a gerilemiştir. Bu dönemde zamana bağlı eksik istihdam seviyesindeki azalış istihdamdaki azalıştan daha yüksek olmuştur. Son iki alternatif işsizlik oranının bileşiminden oluşan “Atıl işgücü oranı” ise yüzde 22,1’den yüzde 20,4’e 1,7 yüzde puan gerilemiştir. (Şekil 2, Tablo 4).

Şekil 2 : Manşet işsizlik oranı ve Alternatif İşsizlik Oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

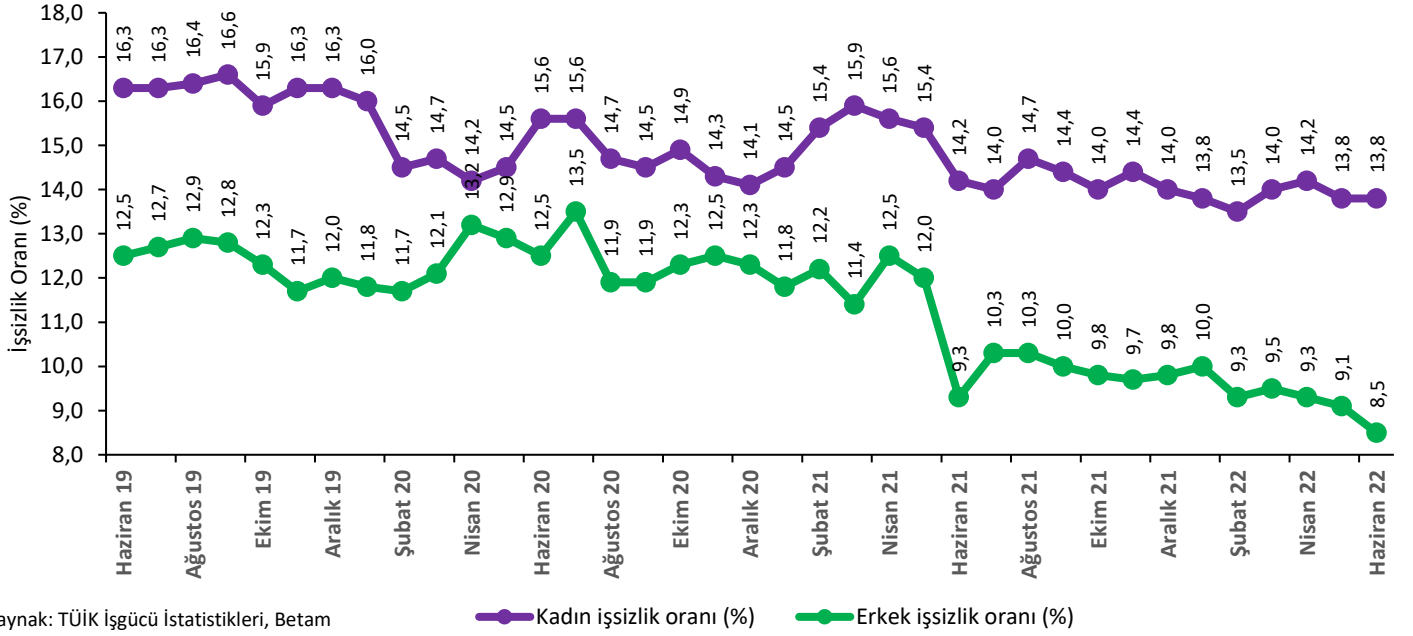
Sektörel istihdama dair açıklama

Bilindiği üzere TÜİK işgücü istatistiklerini Ocak 2021’den itibaren üç aylık ortalamalar yerine aylık olarak yayımlamaya başlamıştı. Ancak işgücü istatistiklerinin aylık yayımlanmaya başladığı tarihten bu yana sektör istihdamlarında üç aylık ortalamalara kıyasla ekonomik gidişattan tamamen kopuk aşırı artış ya da azalışların ortaya çıktığı görüldü. 2021 dördüncü çeyrek işgücü istatistiklerinin yayımlandığı 15 Şubat’ta TÜİK HİA istatistikleri ile ilgili bir duyuru yaparak bundan böyle sektör istihdam rakamlarının aylık olarak yayımlanmayacağını açıklamıştır. Betam sektör istihdamlarındaki gelişmelere çeyreklik işgücü piyasa görünümü notlarında yer vermektedir.

Kadın istihdamında cüzi artış, erkek işgücü ve istihdamında şiddetli düşüş

Şekil 3’te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları verilmektedir. Son iki ayda 552 binlik artış kaydeden kadın istihdam seviyesi Haziran 2022’de 19 binlik sınırlı bir artış göstermiştir. İşsiz sayısında ise bir önceki aya kıyasla 10 binlik artış gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler ışığında kadın işsizlik oranı yüzde 13,8’de sabit kalmıştır. Haziran’da erkek istihdamı 65 bin azalırken işsiz sayısı 146 bin kişi azalmış, erkek işsizlik oranı da işgücündeki düşüşün istihdamdaki düşüşten daha şiddetli olması sonucu yüzde 9,1’den yüzde 8,5’e gerilemiştir. Mayıs ayında 4,7 yüzde puan olan işsizlikte cinsiyet farkı Haziran ayında 5,3 yüzde puana yükselmiştir. Bu, son 3 yılın en yüksek farkıdır.

Şekil 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları (%)

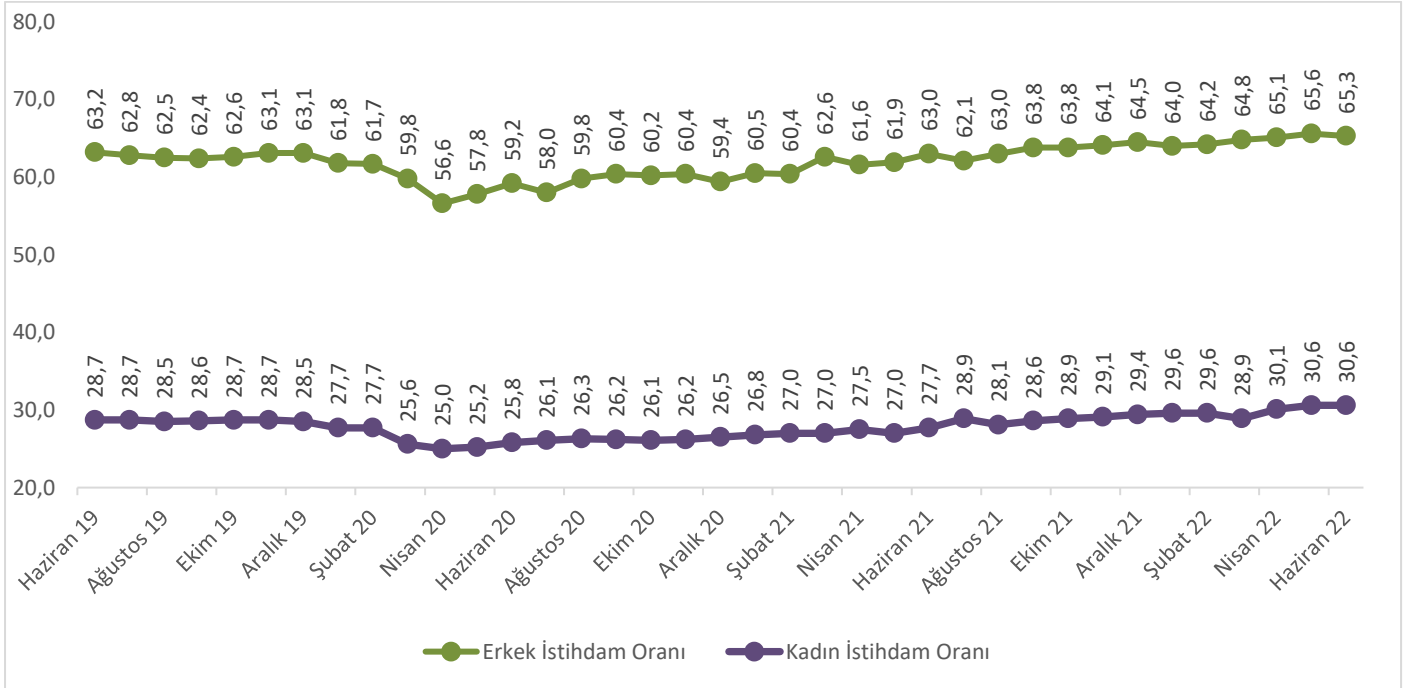

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, Betam

— Kadın işsizlik oranı (%) — Erkek işsizlik oranı (%)

Nisan ve Mayıs aylarında toplam 1,7 yüzde puanlık artışla rekor seviyeye yükselen kadın istihdam oranı Haziran 2022'deki cüzi istihdam artışı sonucu değişmeyerek yüzde 30,6'da sabit kalmıştır. Erkek istihdam oranı ise 0,3 yüzde puanlık azalışla yüzde 65,3 seviyesine gerilemiştir (Şekil 4).

Şekil 4 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek istihdam oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık Değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Haziran 19	32.582	28.107	4.476	13,7			
Temmuz 19	32.523	28.013	4.510	13,9	-59	-94	34
Ağustos 19	32.442	27.901	4.542	14,0	-81	-112	32
Eylül 19	32.487	27.919	4.568	14,1	45	18	26
Ekim 19	32.442	28.072	4.370	13,5	-45	153	-198
Kasım 19	32.592	28.276	4.317	13,2	150	204	-53
Aralık 19	32.592	28.221	4.371	13,4	0	-55	54
Ocak 20	31.776	27.600	4.176	13,1	-816	-621	-195
Şubat 20	31.607	27.616	3.991	12,6	-169	16	-185
Mart 20	30.395	26.472	3.924	12,9	-1.212	-1.144	-67
Nisan 20	29.270	25.326	3.944	13,5	-1.125	-1.146	20
Mayıs 20	29.802	25.808	3.994	13,4	532	482	50
Haziran 20	30.587	26.471	4.116	13,5	785	663	122
Temmuz 20	30.530	26.203	4.327	14,2	-57	-268	211
Ağustos 20	30.856	26.912	3.944	12,8	326	709	-383
Eylül 20	31.027	27.096	3.931	12,7	171	184	-13
Ekim 20	31.129	27.051	4.079	13,1	102	-45	148
Kasım 20	31.270	27.190	4.080	13,0	141	139	1
Aralık 20	31.018	27.033	3.985	12,8	-252	-157	-95
Ocak 21	31.482	27.501	3.980	12,6	464	468	-5
Şubat 21	31.793	27.581	4.211	13,2	311	80	231
Mart 21	32.449	28.293	4.156	12,8	656	712	-55
Nisan 21	32.604	28.206	4.398	13,5	155	-87	242
Mayıs 21	32.370	28.143	4.227	13,1	-234	-63	-171
Haziran 21	32.274	28.763	3.511	10,9	-96	620	-716
Temmuz 21	32.633	28.883	3.751	11,5	359	120	240
Ağustos 21	32.826	28.978	3.847	11,7	193	95	96
Eylül 21	33.205	29.403	3.802	11,4	379	425	-45
Ekim 21	33.299	29.571	3.728	11,2	94	168	-74
Kasım 21	33.519	29.753	3.766	11,2	220	182	38
Aralık 21	33.786	30.004	3.783	11,2	267	251	17
Ocak 22	33.713	29.929	3.784	11,2	-73	-75	1
Şubat 22	33.644	30.043	3.601	10,7	-69	114	-183
Mart 22	33.763	30.057	3.706	11,0	119	14	105
Nisan 22	34.291	30.548	3.743	10,9	528	491	37
Mayıs 22	34.589	30.912	3.677	10,6	298	364	-66
Haziran 22	34.407	30.866	3.541	10,3	-182	-46	-136

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 : İşsizlik Ve Alternatif İşsizlik Oranları (%) Ve Seviyeleri (Bin) *

	İşsizlik Oranı (%)	İşsiz Sayısı (Bin)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Seviyesi (bin)	Potansiyel İşgücü Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Potansiyel İşgücü (bin)	Atıl İşgücü Oranı (%)	Toplam
Haziran 19	13,7	4476	14,7	314	18,2	1777	19,1	6567
Temmuz 19	13,9	4510	14,9	336	18,3	1765	19,3	6611
Ağustos 19	14,0	4542	14,8	259	18,4	1749	19,2	6551
Eylül 19	14,1	4568	15,2	370	17,9	1519	18,9	6457
Ekim 19	13,5	4370	14,4	302	17,9	1750	18,7	6422
Kasım 19	13,2	4317	14,3	344	17,4	1639	18,4	6300
Aralık 19	13,4	4371	14,6	387	17,6	1657	18,7	6415
Ocak 20	13,1	4176	15,7	813	19,1	2340	21,6	7329
Şubat 20	12,6	3991	14,9	718	18,6	2319	20,8	7029
Mart 20	12,9	3924	15,9	909	20,3	2818	23,1	7651
Nisan 20	13,5	3944	18,3	1412	23,4	3793	27,7	9149
Mayıs 20	13,4	3994	19,1	1698	24,2	4245	29,2	9938
Haziran 20	13,5	4116	17,2	1145	22,5	3569	25,9	8830
Temmuz 20	14,2	4327	18,2	1229	22,4	3237	26,1	8793
Ağustos 20	12,8	3944	16,8	1240	21,4	3383	25,0	8567
Eylül 20	12,7	3931	15,9	1002	21,2	3359	24,2	8292
Ekim 20	13,1	4079	17,4	1337	21,9	3506	25,7	8923
Kasım 20	13,0	4080	17,0	1236	23,0	4042	26,5	9358
Aralık 20	12,8	3985	18,0	1598	24,0	4552	28,5	10135
Ocak 21	12,6	3980	20,1	2348	22,9	4189	29,5	10516
Şubat 21	13,2	4211	19,7	2052	22,4	3751	28,1	10014
Mart 21	12,8	4156	17,9	1652	20,9	3320	25,5	9128
Nisan 21	13,5	4398	19,6	1992	21,6	3373	27,1	9763
Mayıs 21	13,1	4227	19,1	1956	21,5	3481	27,0	9664
Haziran 21	10,9	3511	14,8	1266	19,0	3236	22,5	8012
Temmuz 21	11,5	3751	15,9	1438	19,2	3112	23,2	8301
Ağustos 21	11,7	3847	14,8	1011	18,7	2819	21,6	7677
Eylül 21	11,4	3802	15,1	1212	18,5	2872	21,9	7886
Ekim 21	11,2	3728	15,7	1500	18,7	3074	22,8	8302
Kasım 21	11,2	3766	15,4	1396	18,3	2898	22,1	8060
Aralık 21	11,2	3783	15,4	1420	18,8	3164	22,6	8367
Ocak 22	11,2	3784	15,5	1442	18,8	3145	22,7	8371
Şubat 22	10,7	3601	14,8	1378	18,1	3039	21,8	8018
Mart 22	11,0	3706	15,2	1426	18,3	3026	22,2	8158
Nisan 22	10,9	3743	14,4	1195	18,2	3054	21,4	7992
Mayıs 22	10,6	3677	15,7	1753	17,4	2835	22,1	8265
Haziran 22	10,3	3541	13,9	1242	17,1	2826	20,4	7608

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek genel işgücü göstergeleri (bin)

	Toplam İşgücü, Kadın	Toplam İstihdam, Kadın	Toplam İşsiz, Kadın	Toplam İşgücü, Erkek	Toplam İstihdam, Erkek	Toplam İşsiz, Erkek	Kadın İşgücü / 15+	Kadın İstihdam / 15+	Erkek İşgücü / 15+	Erkek İstihdam / 15+
Haziran 19	10.649	8.917	1.731	21.934	19.190	2.744	34,3	28,7	72,3	63,2
Temmuz 19	10.673	8.937	1.736	21.850	19.076	2.774	34,3	28,7	71,9	62,8
Ağustos 19	10.613	8.877	1.736	21.830	19.023	2.806	34,1	28,5	71,7	62,5
Eylül 19	10.683	8.913	1.771	21.803	19.006	2.797	34,2	28,6	71,6	62,4
Ekim 19	10.673	8.981	1.692	21.769	19.092	2.678	34,2	28,7	71,3	62,6
Kasım 19	10.733	8.982	1.751	21.859	19.293	2.566	34,3	28,7	71,5	63,1
Aralık 19	10.655	8.920	1.735	21.936	19.301	2.636	34,0	28,5	71,7	63,1
Ocak 20	10.333	8.677	1.656	21.443	18.923	2.520	32,9	27,7	70,0	61,8
Şubat 20	10.166	8.689	1.476	21.441	18.926	2.515	32,4	27,7	69,8	61,7
Mart 20	9.464	8.070	1.394	20.932	18.402	2.530	30,1	25,6	68,1	59,8
Nisan 20	9.188	7.886	1.302	20.082	17.441	2.641	29,2	25,0	65,2	56,6
Mayıs 20	9.314	7.967	1.347	20.488	17.841	2.647	29,5	25,2	66,4	57,8
Haziran 20	9.666	8.158	1.509	20.921	18.313	2.608	30,6	25,8	67,6	59,2
Temmuz 20	9.767	8.246	1.520	20.763	17.956	2.807	30,9	26,1	67,0	58,0
Ağustos 20	9.783	8.348	1.435	21.073	18.564	2.509	30,9	26,3	67,9	59,8
Eylül 20	9.727	8.321	1.406	21.301	18.775	2.525	30,6	26,2	68,5	60,4
Ekim 20	9.766	8.307	1.459	21.363	18.743	2.620	30,7	26,1	68,6	60,2
Kasım 20	9.750	8.351	1.399	21.520	18.838	2.681	30,6	26,2	68,9	60,4
Aralık 20	9.837	8.451	1.386	21.181	18.582	2.599	30,9	26,5	67,7	59,4
Ocak 21	10.009	8.558	1.451	21.473	18.944	2.529	31,4	26,8	68,6	60,5
Şubat 21	10.218	8.646	1.571	21.575	18.935	2.640	32,0	27,0	68,8	60,4
Mart 21	10.261	8.630	1.630	22.188	19.662	2.526	32,1	27,0	70,7	62,6
Nisan 21	10.466	8.828	1.637	22.138	19.377	2.761	32,7	27,5	70,4	61,6
Mayıs 21	10.233	8.658	1.575	22.137	19.485	2.652	31,9	27,0	70,3	61,9
Haziran 21	10.375	8.903	1.472	21.899	19.860	2.039	32,3	27,7	69,5	63,0
Temmuz 21	10.801	9.290	1.511	21.832	19.592	2.240	33,6	28,9	69,2	62,1
Ağustos 21	10.623	9.066	1.558	22.202	19.913	2.289	33,0	28,1	70,3	63,0
Eylül 21	10.771	9.222	1.549	22.434	20.182	2.253	33,4	28,6	70,9	63,8
Ekim 21	10.877	9.353	1.523	22.422	20.217	2.205	33,6	28,9	70,8	63,8
Kasım 21	11.005	9.421	1.584	22.514	20.332	2.182	34,0	29,1	71,0	64,1
Aralık 21	11.097	9.541	1.556	22.689	20.462	2.227	34,2	29,4	71,5	64,5
Ocak 22	11.129	9.597	1.532	22.584	20.332	2.252	34,3	29,6	71,0	64,0
Şubat 22	11.124	9.617	1.507	22.520	20.426	2.094	34,2	29,6	70,8	64,2
Mart 22	10.951	9.417	1.534	22.812	20.640	2.173	33,7	28,9	71,6	64,8
Nisan 22	11.415	9.792	1.623	22.876	20.756	2.121	35,0	30,1	71,7	65,1
Mayıs 22	11.560	9.969	1.591	23.029	20.943	2.086	35,4	30,6	72,1	65,6
Haziran 22	11.588	9.988	1.601	22.818	20.878	1.940	35,5	30,6	71,3	65,3

Kaynak: TÜİK, Betam

Kutu 1: Alternatif İşsizlik Oranları İle İlgili Tanımlar¹

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildir.

1) İşsizlik Oranı = $[\text{İşsiz}/\text{İşgücü}] * 100$

2) Zamana bağlı eksik istihdam ile işsizliğin bütünleşik oranı =

$$[(\text{Zamana bağlı eksik istihdamdaki kişiler} + \text{İşsizler}) / \text{İşgücü}] * 100$$

3) İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı =

$$[(\text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

4) Atıl İşgücü Oranı =

$$[(\text{Zamana Bağlı Eksik İstihdam} + \text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

¹ Tanımlar ile ilgili daha detaylı bilgiler şu adresin *Metaveri* kısmında mevcuttur:
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486&dil=1>